

Naročnina mesečno 5 kron. Za inozemstvo se računa naročnina dvojnó. - Pismenim vprašanjem znamko za odgovor. — Vse pošiljatve na naslov lista „Sedanjost“.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—, $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—. Manjši oglasi po 4 K petivrsti. Pri večkratnem oglaševanju popust. Mali oglasi beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Železnice na Dolenjskem.

Naša javnost se bavi zelo živahno z vprašanjem železniške zveze Slovenije z morjem. Na eni strani imamo predlog proge Kočevje—Brod—Moravice, na drugi pa proge Črnomelj—Ogulin. V sredi med obema pa obstoja tudi predlog proge po kočevski in poljanski dolini — Vrbovsko s priklopljeno črnomaljsko progo pri Severinu.

Ako motrimo celotno železniškega vprašanja pri nas, stališče zveze Slovenije z morjem — in to se predvsem hoče doseči — moramo odkrito priznati, da podaljšanje kočevske železnice temu najbolj odgovarja. Nastaja pa vprašanje, ali se hočemo odločiti za progo Kočevje—Brod—Moravice, ali pa za progo po kočevski in poljanski dolini. Teren nameravane proge Kočevje—Brod—Moravice je tako neprikladen, da nujno zahteva vzpon 25 pro mille in 3—4 predore. To je glavna slabost te proge, ki je sicer videti vsaj na karti, najkrajša. G. inženir Musil zagovarja svojo progo s 25 pro mille vzponom češ, da bi bilo napačno, ako bi načela za ravninske železnice veljavno hoteli uporabljati za gorske železnice. To se pravi, da je vzpon 25‰ pri gorskih železnicah dovoljen, pri ravninskih pa ne. To mu drage volje podpisemo; če je teren neugoden, ne more najboljši strokovnjak speljati proge drugače kot z velikim vzponom. Toda čemu je treba graditi tako gorsko železnico, ko imamo vendar ugodna tla za ravninsko železnico po kočevski in poljanski dolini. Lahko pa tudi rečemo, da pri nas ni treba uporabljati načela alpskih železnic.

Kar se tiče izkoriščanja naravnega bogastva, prekaša proga po kočevski in poljanski dolini progo Kočevje—Brod—Moravice v vsakem oziru. Veliki koprivniški gozdovi, gozdovi v poljanski dolini in ob hrvaški meji nudijo krasna tla za razvoj lesne trgovine in industrije. Poleg tega se nahaja tu premog in železna ruda, kar je v naši državi neizmerne važnosti. Vodna moč Kolpe pri Dolu in Lazih daleko prekašata ono pri Brodu na Kolpi in Čabranke; zato je tu električno obratovanje bolj mogoče. Ljubiteljem naravne krasote se ni prav nič bati, da pri tej progi kaj izgube, smo še vedno v kranjski Švici, Proga iz Kočevja gre po kočevski in poljanski dolini skoraj v ravni

črti; vzpon je vedno pod 15 pro mille, radi tega je obratovanje lahko — brez priprege, ki je pa pri progi Kočevje—Brod—Moravice absolutno neobhodna potreba. Da pa to v nekaj letih pomeni ogromne stroške, je umljivo. Iz teh vidikov je edino priporočati progo iz Kočevja po že omenjenih dolinah, ki gre dalje vzdolž nad Kolpo do Severina, tu gre čez Kolpo in se pri Vrbovskem združi z reško-liško progo.

Vendar pa ne smemo izgubiti izpred oči velikansko važnost podaljšanja črnomaljske proge, priklopljene pri Severinu progi iz Kočevja. Ta črnomaljska proga bo res velikega pomena, ko se bo zgradila železnica Novo mesto—Brežice, ker bo to najkrajša črta Maribor—Kvarner in Split. Ta načrt združenih prog iz Kočevja in Črnomija pri Severinu je sestavil naš prvi strokovnjak g. inž. Klodič. S tem načrtom se ugodni obema strankama v enaki meri, razen tega se pa doseže najboljša pot na Reko in Split. Iz strategičnih ozirrov je ta skupna proga velikanskega pomena, dočim je Kajfežova (Kočevje—Brod—Moravice) proga preblizu italijanske meje in že zaradi tega kratkomalo nepriporočljivo. Na vsak način je pa treba skupnega nastopa, da se prepreči Kajfežev načrt. Zato naj se vsi proizvajalci in industrijalci Štajerske in Dolenjske (bodisi, da so člani Zveze industrialcev ali ne) združijo in skupno s prizadetimi občinami zahtevajo podaljšanje kočevske železnice po kočevski in poljanski dolini s priklopljivo črnomaljske proge v smeri na morje. To je treba pred vsem imeti pred očmi, zakaj če se bo gradila Kajfeževa proga, potem se črnomaljska gotovo ne bo, to je pribito dejstvo. Ako se bo pa gradila proga po kočevski in poljanski dolini, potem se mora tudi črnomaljska. Kot prvi interesantje, v tem oziru Črnomaljci, Dolenjci in Štajerci, naj si to dobro zapomnijo in delajo na vso moč na to, da se prepreči Kajfežev načrt graditve proge na italijanski meji in zahtevajo, da se izvede skupna proga kot najboljša iz strategičnih in gospodarskih ozirrov.

Za to skupno progo so se izrekli naši prvi strokovnjaki, kot g. inž. M. Klodič, g. inž. Hrovat in drugi, radi tega se upravičeno pričakuje, da se bodo faktorji, ki imajo v tem kaj besede, ravnali po sodbi strokovnjakov.

I. Koce.

Nevarni poskusi.

V težkih in nevarnih časih gre vsak narod za tem, da postavlja svoje najboljše može na odgovorna mesta, ki so zmožni državo varno in brez občutne škode izpeljati iz notranjih in zunanjih zapletljivost. To nam zgodovina jasno izpričuje. Tako so delali stari Grki in Rimljani, tako delajo danes Francozi, Nemci, Angleži, Čehi. Tako bi morala storiti tudi naša država v teh zanjo tako kritičnih časih; le poštene zkačaji, starejši preizkušeni možje, v svoji stroki temeljito podkovani državniki bi morali sedeti na vodilnih mestih, pa žal, da se ne dela tako. Značaj, strokovno znanje, skušnje, ne pridejo v poštev, le pripadnost h gotovi stranki odločuje: in v stranki sami pa vidimo zopet samoljubje in tekmičenje voditeljev, kar samo po sebi določa osebe za ministre in višja upravna mesta. Žalostne posledice se kažejo povsod, ker mesto modrih državnikov vladajo in upravljajo državo ljudje, ki so zato večidel premalo sposobni. Mesto jasnega programa in krepke izpeljave, vidimo veliko zmedo na vseh straneh, razne nesigurne poizkuse, redke male vspehe, večidel pa škodo in zgubo.

Poglejmo le nekatere take pojave.

1. Jugoslavija ali SHS država ima že blizu tri leta življenja, pa nima še nobene prave postave — ker ta izjemni zakon zoper komuniste se ne more šteti med stalne postave, ima pa mesto postav več kot tisoč raznih vladnih ukazov, ki tako začasno in za sijo poskušajo urejevati zmedene razmere. Ti ukazi nimajo nobene stalnosti, ker se menjavajo kakor ministri in stranke in njihovi trenutni interesi. Vsled tega je pravno stanje ljudstva do cela nesigurno in zdrav razvoj političnih in gospodarskih prilik komaj mogoč. Špekulanti pa imajo res zlato čase, ko lahko v kalnem ribarju.

V takem času bi moral parlament vztrajno delati, pa ne more, ker ga vlada noče sklicati, da tako gospodari brez kontrole; sicer je pa sploh dvomno, ali so seje tega prirezanega zbora še sklepne in sklepi veljavni. Še dolgo ni upati od pomoči.

2. Poglejmo davčno politiko in upravo. V stari Avstriji so bili davčni zakoni sicer mnogobrojni, pa bili so vsaj jasni in določni. Z davčno postavo v roki si lahko

izračunal sam do krone in vinarja natanko, koliko moraš davka plačati; in ko si to odštel v davkariji si bil za tisto leto prost vsega nadaljnega plačevanja. Zdaj pa je to nemogoče, ker davčni uradniki večkrat sami ne vedo, kaj pri- nesese prihodnji dan za nazaj ali za na- prej ali na obe strani novega davka. Ta negotovost je hujša kot davčno breme samo.

Tudi način napovedi in pobiranje dav- kov je bil prej primerno urejen, poznejši ukazi finančne uprave so pa ta stari red že večkrat prevrgli, pa še vendar nič dobrega ustanovili. Tako n. pr. je ukazal oni dan finančni minister, da mora vsak davku podvrženi državljan sam priti k davčnemu uradu in tam poizvedeti, koli- ko davkov mora to leto plačati in tam odšteti, kar mu bodo napovedali, ker na dom se ne bo nič več dostavljalo. — Ta ukaz utegne biti na mestu tam doli kje v Macedoniji, kjer so ljudje nepismeni, kjer je davkoplačevalcev majhno število, katere vsak starejši davkar do malega vse osebno pozna; toda kako ta ukaz izvesti v velikih mestih, n. pr. v Ljub- ljani, kjer je čez 15 tisoč davkoplače- valcev in 3 uradniki, ki davek pobirajo, to je pa drugo vprašanje, zlasti če se pomisli, da ukaz terja, da se morajo vsi ti v teku nekoliko dni zglašiti. Ko so uradniki ministru pojasnili, da je to ne- mogoče izpeljati, je minister ta ukaz uki- nil in naredil, da davčni urad pošlje vsa- kemu davkoplačevalcu na dom poštni ček, na katerem stoji zapisana dolžna davčna vsota. Kako dolgo bo držal ta ukaz, ni mogoče vedeti, vsekakor to kaže, da v finančnem ministerstvu malo pretuhtajo ukaze, predno jih dajo med ljudi.

Ena naredba pa se drži, dasi je edina svoje vrste v kulturnih državah, to je

naredba, ki nakazuje davčnim uradnikom procenite od izterjanih davkov. Zakaj gg. davkarji tudi to stvar niso pojasnili mi- nistru je sicer pojmljivo, toda malo po- šteno. Zato pa tudi ni zaupanja v davčne oblasti.

(Konec prih.)

Dopisi.

Št. Lovrenc na Pohorju. Ko se je sli- šala razburkanost povojne dobe, je tudi za naš planinski kraj nastalo vprašanje, kateri življenjski potrebi je treba najprej zadostiti? — Pritisk vsenemštva je naš kraj ponosno preстал in vroči narodnostni boji spadajo v zgodovino, v kateri bo- de imel prvo častno mesto sjajni odpor ka- toliškega kmetkega bralnega društva, kjer so se zbirale vkljub preganjanju za- vestno močne pohorske rodbine. — Temu narodnostnemu boju je po „zaslugi“ pre- slepljenih naših samostojnev sledil kul- turni boj: Križ iz šol, Luciferja v šolo. „Vera je privatni šport posameznika“, pravijo Antikristi. Ravno tukaj ima na- daljevati naše bralno društvo svoje kul- turno delovanje z organizacijo orlovstva, ki je tem hvaležnejša naloga, čim težav- nejša je. Namesto da polnimo bolnice, kaznilnice in norišnice z žrtvami samo- stojneško-liberalne protiverske gonje, zgra- dimo središče krščanskega življenja, po- stavimo si „katoliški dom“! Gg. Pavlič, Sadovnik in veljaki iz Kumena, na no- ge! Vi ste pohorske korenike. Strnite se in ne odnehajte prej, dokler se pod žup- nijsko cerkvijo ne zablesti „Katoliški dom“! Geslo „Sedanjosti“: za Križ in domovino bodi tudi naše geslo. Bog živi to zamisel in zaščitnica orlovstva, brez- madežna božja Porodnica, naj nam po- maga! — Končno še nekaj! Časopisje, dobro krščansko časopisje, je v naših ča-

sih najboljši prijatelj in najzanesljivejša pomoč v boju proti sovražnikom vere in ljudstva. „Sedanjost“ ljudje pri nas zelo čitajo in poleg „Slov. Gospodarja“ pri- dobiva vedno več tal. Zato se oglašam tudi s tem dopisom v njej. Toda vse premalo je še. Katoliško časopisje mora v vsako krščansko rodbino in dolžnost Orlov in Orlic ter Marijinih hčera in sinov je, da to izvedejo! V boj proti brezverstvu in izkoriščevalstvu ljudstva! „Ne straši se, burja hraste vije, — po hudi uri lepše solnce sije!“

Gospodarstvo.

Suha krma.

Dobro posušeno seno je tako redilno, kakor zelena krma. Od 4—5,5 kg ze- lene krme dobimo 1 kg sena. Mlado se- no pokladati je šele po preteku 4—6 tednov, ker se sicer dobro ne prebavi. Novo seno moti prebavljanje, povzročuje vnetje v želodcu in v črevah, drisko, slabost itd. Za prežvekovalce je seno naj- boljše suha krma, ker je lahko prebavno in ima dosti redilnih snovi v sebi. Do- brota sena, pridelovanega na senožetih se ravna po sestavi travniške ruše, po gnojenju travnikov in po tem, kako smo seno posušili. Otava je v enakih okolno- stih več vredna, kakor seno, ker je okus- nejša in tečnejša. Zaradi slabega sušila imajo gospodarji otavo za slabšo krmo, kakor pa seno. Malo zaduhlo ali pa ples- nivo seno in otavo kaže posušiti in pri- mešati dobri krmi ter po malem pokla- dati pitani živini. Nagnita taka krma ni za nič. Suha detelja je v obče bolj bo- gata na beljakovinah, zato je tudi bolj tečna, kakor seno. Če pa pokladamo do- mačo deteljo v večji meri, draži in raz- buri prebavila, dela žejo, povzročuje za-

Mati in sin.

Resnična povest. — Spisal Kamenski.

Na Kamnu ob potoku na Dolenjskem je koncem vasi stala mala, lesena hišica, v kateri je živela revna, a poštena dru- žina. Šivavčeva je bila ta hiša in dru- žina. Oče je bil krojač, ki je pa pola- goma popuščal svoje rokodelstvo ter se oprijemal kmetijstva. Dokupil je še nekaj zemlje, da je imel vsega skupaj četrtno posestva. Na tem malem posestvu je re- dil po štiri glave goveje živine, par pu- jskov ter preživljal pet ljudi. Ker je bil varčen in priden, je še dovolj lahko go- spodaril ter bil brez dolga. A nesreča ne počiva. Zgodaj mu je umrla marljiva žena in mu zapustila tri otročičke. Drugega mu ni preostajalo, kakor da se vdrugeč oženi.

Poiskal si je kot udovec sebi primerno

tovarišico iz velike in sloveče župnije na Dolenjskem. Bila je zdrava, izkušena in v delu utrjena, ker je nad petindvajset let služila pri tujih ljudeh. Krasile so jo lepe krščanske čednosti, posebno nedolžnost, ponižnost in pobožnost, pridnost, vztraj- nost in odločnost, obenem pa je bila ve- sele narave in dobrega srca, da je bila povsod priljubljena.

Iz tega zakona sta bila dva otroka, Janez in Nežika. Pa nesreča je hotela, da je ta srečni zakon trajal le tri leta. Oče se je prehladil, dobil vročinsko bo- lezen ter umrl, star šele 37 let.

Tako je uboga vdova ostala sama s štirimi nedoraslimi otroki, ker je Anica iz prvega zakona bila umrla še pred oče- tovo smrtjo, pa tudi Nežika iz drugega zakona je šla kmalu za očetom. Ostali so še trije otroci, namreč Francek in Mi- cika iz prvega zakona in mali Janezek iz drugega zakona.

V oporoki je volil oče Francku pose- stvo, ker je bilo last njegove matere, osta- lima otrokoma malo doto, ženi pa oskrbo v hiši. Pri obstoječih razmerah revni vdovi ni kazalo drugega, kakor ostati vdova do smrti. Pa na kaj družega tudi ni nikdar mislila, ker je bila preveč po- štena in pobožna. Mislila je le na Boga, in na delo. Ker po moževi smrti ni mo- gla imeti vprežne živine, je morala isto najemati za vožnjo in oranje, vse drugo je sama opravila doma in na polju. So- sedje so rekli, da tako pridne ženske še niso videli, kakor je bila Šivavčeva mati.

Polje je bilo dokaj oddaljeno, le ena njiva in travnik sta bila blizu hiše. Po- leg tega je bil tudi vioograd od doma dve uri hoda. Ko sta Francek in Micika odrastla, je eden vedno služil, največkrat pa oba, ker kmetje niso dali miru ter ju prosili v službo.

(Dalje prih.)

prtje itd. Brejim živalim je zaradi nape-
njanja nevarna. Konjem in govedi je po-
kladati polovico manj detelje kakor se-
na, brejim živalim pa samo eno četrtino.
Suha lucerna in esparzeta nam dajeti po-
sebnost tečno in zdravo krmo za vprežno
in molzno živino. Slama je posebno ta-
krat dobra, kadar pokladamo obilo ko-
renjstva, gomolja in zobanja. Slama iz-
polni želodec ter povzroči, da se krma
bolje prebavi in popolnoma izkoristi. Vo-
deni ali sočni krmi primešana slama po-
spešuje prežvekovanje in prebavljanje.
Vsaka slama je bogata na vlakninah in
revna na beljakovinah. Zato je težko pre-
bavna in premalo tečna. Najtečnejša je
slama od sočivja, ki ima še največ be-
ljakovine in apnenih soli v sebi. Biti pa
mora zdrava, da zaleže. Dobra je tudi
ječmenova slama. Manj vredna je ovsena
in pšenična in najmanj vredna je ržena
slama, ajdovec in koruznica. To slamo
rabimo navadno le za nastil. — Slama
jarega žita je v obče bolj tečna in
bolj mehka, nego pa slama ozimnega
žita. — Bolna in ušiva slama ni za
krmo, če jo moramo pokladati je prav,
da jo dajemo po malem, jo poparimo in
osolimo. Slamo izkoristijo najbolje prežve-
kovačci. Pleve, retanje in stročje imajo
manj vlaknine kakor dotična slama, ven-
dar so težko prebavne. Mešamo jih v ma-
lih množinah z rezanico vred korenjstvu
in obrtnijskim odpadkom. Pleve je dobro
popariti in pomešati z rezanico predno
se pokladajo. Nevarne zaradi osin so zla-
sti ržene in ječmenove pleve. Suha krma
je posebno bogata na suhi snovi (85 do
90 odstotkov) in vlaknini (15 do 40 od-
stotkov), zaradi tega tudi nekoliko manj
prebavljiva, kakor zelena.

Tedenske novice.

Krekov večer v Rokodelskem domu je ob na-
bito polni dvorani na dan četrte obletnice
njegove smrti vspel nad vse sjajno. Veliče
duha največjega predstavitelja krščanske mi-
sli in jugoslovanske državne ideje med Slo-
venci in Jugoslavlani sploh je tudi v Novem
mestu slavilo svojo popolno zmago v dušah
nezastupljenega meščanstva. Navdušene poz-
dravne besede gospoda predsednika Katol.
prosvetnega društva g. dr. Fischingerja, ki
je pojasnil pomen in namen društva ter važ-
nost krščanske vzgoje mladine v katoliških
organizacijah v korist slovenskega ljudstva
in v ponos jugoslovanske domovine, so bile
sprejete z burnim odobravanjem. G. Alfred
Fischinger je s svojim preciznim izvajanjem
raznih točk na glasovirju žel splošno pohvalo,
istotako jo tudi mala Ivka, hčerkica g. prof.
Gorjanca, z ljubko deklamacijo Gregorčičeve
pesnitve „Mojo srčno kri škropite“ navdušila
mногоštevilno občinstvo, ki ni varčevalo z
burnim odobravanjem. Nato je nastopil kot
slavnostni govornik g. prof. Kovač, ki je v
pesniško nadahnjenem, globoko zasnovanem
govoru pokazal v dr. Kreku obraz sloven-
skega ljudstva in v slovenskem kmetu in de-

lavcu sliko dr. Kreka, učenjaka in neumor-
nega kulturnega delavca ter voditelja ljud-
stva za jugoslovansko idejo. Njegov navdu-
šeni in viharno odobravanji govor je napravil
na vse navzoče globok vtis in občinstvo je z
vstanjem oddalo dolžno spoštovanje dr. Kre-
kovemu spominu. Gdč. Gričarjeva je v samo-
spevu ob spremljevanju g. Fischingerja ml.
na glasovirju izborna odpela nekaj naših pe-
smic, potem pa je dijak g. Berkopec dekla-
miral s polnim umevanjem Gregorčičev „Naš
dom“. Moški pevski zbor Kat. rok. društva
je prav lepo zapel več pesmi, med njimi —
tudi v spomin obletnice nesrečnega plebiscita
— nekoliko koroških narodnih napevov pod
spretnim vodstvom g. šol. nadzornika Grada.
Kat. prosvetno društvo v Novem mestu je s
svojim prvim javnim nastopom lahko popol-
noma zadovoljno in ponosno na uspeh svoje
prve prireditve. Občinstvo je pokazalo svojo
hvaležnost za izreden užitek na Krekovem
večeru tudi s prostovoljnimi prispevki v dru-
štveno blagajno. Prepričani smo, da govori-
mo iz srca vseh članov in prijateljev društva,
ko izrekamo toplo zahvalo vsem, ki so ka-
korkoli pripomogli do tako lepe proslave spo-
mina nesmrtnega dr. Kreka.

Manifestacijsko zborovanje Jugoslov. matice v
Narodnem domu na dan obletnice plebiscita
v tužnem Korotanu dne 10. t. m. se je vršilo
ob obilni udeležbi meščanstva in šolske mla-
dine. Pevski zbor Katol. rokodel. društva, po-
množen tudi z drugimi pevci, je pod vodstvom
g. šol. nadzornika Grada zapel nekaj rodo-
ljubnih pesmi, nato pa je g. prof. Kovač v
zanosnem govoru očrtal pomen manifestacije,
omenil potek plebiscita in poudariti važnost
koroškega vprašanja za našo domovino, ki
mora z vsemi silami delovati na to, da se
naš živelj na Koroškem ohrani in končno
osvobodi izpod tujega jarma. Viharno odo-
bravanje je sledilo govornikovim izvajanjem,
nakar se je g. prof. Seidl kot predsednik
Jug. matice zahvalil govorniku, pevcem in
občinstvu, ki se je ob pevanju koroških pesmi
z globokim vtisom v srcu mirno razšlo. Ob
tej priliki se je nabrala precejšnja vsota za
Jugoslov. matico.

Opozarjamo na današnji uvodni članek, ki
se je zakasnil za predhodno številko, o želez-
niški kompromisni proggi inženirjev gg. Klo-
diča in Hrovata, ki najbolje odgovarja kori-
stim Slovenije in državno-obrambnim intere-
som. Naše stališče je v tem oziru jasno.
Novo mesto in njegova okolica z Belokrajino
vred ne sme in ne more biti potisnjena v go-
spodarsko ozadje in vrženo v naročje počas-
nega umiranja radi osebnih koristi samostoj-
neškega milijonarja Kajfeža in kneza Auer-
sperga. Ker pa je prvovrstna železniška proga
mogoča le po ribniški, kočevski in poljanski
dolini, zahtevamo istočasno priključitev črno-
maljske proge h Klodičevi kočevski proggi v
smeri k morju. Prej ali slej mora priti do
uresničenja proge Brežice—Novo mesto, ki
pa se bo le tedaj izplačala, če bo imela naj-
krajšo zvezo z morjem preko Črnomlja in Vr-
bovsko na Reko. Dolenjske in belokranjske
občine, zganite se, dokler je čas!

Društvena nabavna zadruga. Da naša društva
obvarujemo pred izrabljanjem in da jim nu-
dimo kolikor le mogoče razne potreščine po-
ceni in najboljše kakovosti, zato smo usta-
novili „Društveno nabavno zadrugo“, ki ima
namen pospeševati gospodarske koristi za-
družnikov s tem, da nabavlja svojim društvom
in njihovim članom predmete, ki jih potrebu-
jejo za društvene svrhe, dalje zalaga in iz-

daja za svoje člane knjige, brošure in časo-
pise, zadevajoče delovanje nepolitičnih dru-
štev; posreduje nakup opisanih predmetov in
morebitna popravila. Zadrugo hočemo posta-
viti na močan gospodarski temelj. Zato je
sveta dolžnost vseh naših izobraževalnih dru-
štev, da pristopijo k „Društveni nabavni za-
drugi“ kot zadružniki vsaj z 10 deleži. Vsak
opravilni delež znaša samo 20 K, ki je pla-
čati ob pristopu v zadrugo. Sedež „Društvene
nabavne zadruge“ je v Ljubljani, Ljudski
dom, v prostorih „Slov. kršč. socialne zveze“,
kamor je pošiljati vse dopise. Prvi občni zbor
zadruga se vrši v ponedeljek, 21. novembra
ob 4. uri pop. v prostorih S. K. S. Z., Ljud-
ski dom, II. nadst., kjer se bode dopoldne
vršil tudi občni zbor S. K. S. Z.

Občni zbor S. K. S. Z. se bode vršil 21. nov.
v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsa včlanjena
društva se opozarjajo, da morajo imeti do
tega časa občne zbere, na katerih izvolijo de-
legate za občni zbor S. K. S. Z. v Ljubljani.
Na ta občni zbor morajo priti delegati vseh
slovenskih izobraževalnih društev. Za polo-
vično vožnjo smo zaprosili.

Opozarjamo vsa društva na dolžnost, ki jo
imajo do Slov. kršč. sec. zveze v Ljubljani
glede poročanja. Osrednja pisarna S. K. S. Z.
v Ljubljani je razposlala vsem društvom oru-
štvene izkaze, ki naj bi jih društva točno iz-
polnila in tej pisarni vrnila. Doslej se je od-
zvalo komaj tretjina društev. Naj vendar dru-
štva že enkrat razumejo, da je točna stati-
stika naši prosvetni centrali nujno potrebna.
Društva, ki so izkaz prejela, naj ga takoj iz-
polnijo in vrnejo. — Disciplina v organizaciji
je najgotovješi vir uspehov.

Šent Jernej. V ponedeljek, 18. oktobra je
obletnica smrti br. Viktorja Novaka iz Ore-
hovice, ki je podlegel zavratnemu napadu od
strani nasprotnikov orlovstva. Šentjernejski
Orel in Orlice se z lastno godbo udeležijo sv.
maše zadušnice, ki se bode brala ta dan ob
9. dop. v podružni cerkvi v Orhovici in pa
na grobu pokojnega. K obletnici se vabijo
tudi sosedni orlovski odseki, kar največ mo-
goče v krajih. Bog živi!

Pevke in pevci, ki žele sodelovati pri pev-
skem zboru Kat. slov. prosvetnega društva
„Soča“ v Novem mestu, naj se takoj prija-
vijo pred poukom srbščine in to v petek ali
v ponedeljek zvečer ob pol 7. uri pri pre-
sedniku g. dež. sod. svet. dr. Fischingerju v
dvorani Rokodelskega doma.

Županska Zveza za novomeški polit. okraj
ima važno sejo v ponedeljek, 17. t. m. ob
10. dop. v Rokodelskem domu v Novem me-
stu. Odborniki naj se seje zagotovo udeležijo.
— Poleg zadnjih omenjenih sta še izvoljena
v odbor g. M. Kren, posestnik, V. vas in g.
Josip Zajc, župan, Bela cerkev.

Prostovoljnov gasilno društvo v Maharovcu se
zahvaljuje vsem darovalcem dobitkov. šent.
jernejski godbi in vsem, ki so kakorkoli pri-
pomogli k tako lepo uspeli veselici. Bog po-
vrni! Na pomoč!

Akademski omladina nas poziva, naj se iz-
javimo, ali smo za vladni predlog, da se od-
pravi zdravniško vseučilišče v Ljubljani in
inženirsko vseučilišče v Zagrebu. — Odgovor:
Kot glasilo slovenskega katoliškega kmet-
skega ljudstva zahtevamo z vsjo odločnostjo,
da se akademska mladina vzgaja v ljudskem
in verskem duhu v smislu potreb avtonomne
Slovenije, ker naša zahteva je, da je v Lju-
bljani, središču Slovenije, parlament in vse
najvišje kulturne institucije. V tem našem
stremljenju naj nas podpira naša akademska

mladina in ko dobimo avtonomijo Slovenije, se ji ne bo treba potikati po tujini in iskati milosti pri onih, ki nas poznajo le pri — davkih.

Poroka. Poročil se je 9. t. m. g. Adolf Plaper, poštni poduradnik v Novem mestu z gđel Amalijo Piskar. Bilo srečno!

Pozor na dobre igre. Začetkom zimske poslovne dobe se čuti potreba primernih iger za društvene prireditve. Obrnite se zato takoj na Slovensko krščansko socialno zvezo v Ljubljani, da vam pošlje ljudsko igro „Lovski tat“, ki stane le 10 K. s poštnino 2 K več; A: Medvedovo ljudsko igro „Stari in mladi“, ki stane 16 K, po pošti 19 K. Obe igri ste dosegli povsod velikanski uspeh.

Knjigo „Prekmurje“ je izredno zanimivo spisal izvedonec za Prekmurje na pariški mirovni konferenci g. univ. prof. dr. M. Slavič ter jo priporočamo zlasti našemu učiteljstvu. Knjiga, ki stane le 20 K, po pošti 2 K več, se naroča pri Osrednji pisarni S. K. S. Z. v Lju Ljani.

Naročite „Glasnik najsvetejših Src“, mesečni list za obnovo družinske sreče, Maribor, Cirilova tiskarna, letno 2 dinara.

Himni Lepa naša domovina, Pravde Bog in še par pesmi je izdala Pevska zveza. Dobe se v knjigarni Krajec nasl. v Novem mestu. Izvod stane 5 K. Ker je pravde Bog prvič v slovenskem jeziku, pri himni Lepa naša domovina je pa tudi S. Sardenkova dodatna kitica, priporočamo zlasti našim cerkvenim pevskim zborom,

„Vojni invalid“, kot glasilo društva invalidov, vdov in sirot je začel izhajati v Ljubljani Dobrovoljci in invalidi imajo mnogo skupnih točk. Ali bi ne bilo dobre, da društvo dobrovoljcev pomaga k vzdrževanju „Vojnega invalida“ ter z morebitno spremembo naslova prizna ta list kot skupno glasilo dobrovoljcev in invalidov?

V čast Protiču je Radič priredil banket, katerega so se udeležile vse hrvatske opozicije.

Kupujem kostanj in jabolka
v vsaki množini in po najvišjih dnevnih cenah. — Istotam se sprejme
služkinja. Tomo Zagajski,
Novo mesto št. 86 in 128.

Proda se v Novem mestu
hiša s štirimi sobami, kuhinjo in vrtičem. — Več se izve v frančiškanskem samostanu.

ske stranke. Temeljna misel je revizija ustave na podlagi avtonomije in priprave za volitve.

Hrvatski narod je slavil 11. t. m. petdesetletnico tragične smrti svojega junaka Evgena Kvaternika, ki se je boril za samostalnost Hrvatske in bil ustreljen kot upornik. Tako se spreminjajo časi, hrvatski narod pa se še vedno bori za Kvaternikovo ideale.

O socialistih pravi dr. Kukovec, da so njihovi voditelji odšli med veleposestnike, oskabnike in tovarniške ravnatelje in da ta stranka nima več nobene bodočnosti.

Priporočamo Kolinsko cikorijo slovenskim gospodinjam kot najboljši nadomestek za kavo.

Ali ste že poslali naročnino „Sedanjosti“?

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Strašni nesreči, ki jo je povzročila povodenj v Pueblu, kjer je mnogo ljudi izgubilo življenje in imetje, ker je voda poplavela celo veliko mesto, je sledila druga nesreča. V San Antonio (Texas) so se tri velike reke vsled naraslih hudournikov razlile preko svojih bregov in uničile mnogo lepih naselbin. Pri prvi so Jugoslovani veliko trpeli. — V Jolietu slovensko šolo se je letos vpisalo 780 otrok. — V Jolietu so vstopile v redovniški red Roza Marinčič, Jozefina Šume, Anica Bregar in Anica Zidar. — Rev. Jan. Smolej je v Zelandu

obhajal 25letnico svojega mašništva. — V Milwankeju je pobegnil iz zapora umobolni Jurij Medved, ki je ubil svojo ženo. — Brezposelnost še dalje traja.

V domovino so se vrnili: Iz Clevelanda Ludovik Mizgur v Ilir. Bistrico, Jan. Ambrožič v Polhov gradec, Lovrenc Urbanja v Moravče, Rudolf Simončič v Metliko in Andrej Bačnik, Iz Marseilles Ill. Miha Anžur v Zalog; iz Brooklyna Janez Mihelič v Drago; iz Ely Mihael Grošelj v Cerklje in mnogo drugih.

Poroke. V Milwankee, Wis. Aleks Rant z Marijo Kobal, Miko Žutina z Ano Golič, Anton Kos z Marijo Antolič, Anton Kosmina z Marijo Sekola; v Jolietu Marko Černetič iz Bojanje vasi z Ano Žugelj iz Slamne vasi in A. Planinc z Nežo Težak.

Umrli so: v Evelethu, Minn. ej avtomobil smrtno povozil Raf. Korošca, ki je zapustil ženo z 11 nepreskrbljenimi otroki v največji bedi. Ker je bil brez dela, se sumi, da se je s samomorilnim namenom in v obupu vrgel pod avtomobil. — V Clevelandu je bil v prepiru ustreljen And. Čelizič — V Waukeganu je umrl J. Mežnaršič.

Dolarje po najvišjem dnevnem kurzu menja Slovenska eskromptna banka v Novem mestu.

Oglašujte
v „Sedanjosti“.

Trgovina ALFONS OBLAK
v Novem mestu

priporoča špecerijsko, kolonijalno
in galanterijsko blago.
Točna in solidna postrežba!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Šivalni stroj - dobro ohranjen
se ceno proda, tudi proti plačilu v živilih. — Kje, pove upravništvo „Sed.“

Gospodarska Zveza, podružnica Novo mesto

se je preselila

iz svojih dosedanjih prostorov v Kandijl
v lastno hišo v Novem mestu na Glavnem trgu bivši hotel Ferlič

kjer je otvorila v moderno opremljenih prostorih poseben oddelek
za prodajo na drobno

in ima v zalogi vse špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, domačo mast in slanino, vino v buteljkah, likerje in malinovec.

P. n. občinstvo se opozarja na **manufaktorni oddelek**, velika zaloga vsega prvovrstnega v to stroko spadajočega blaga, kot sukna, platna, barhenta, kontenine itd. itd.

Gg. trgovce opozarjamo na svojo trgovino na debelo!